

vlastník. Tohoto předpokladu nalézací soud neziistil a neuvažoval též o otázce, měl-li obžalovaný za to, že osobou, která mu odcizila jeho a zanechala na poli jiná kolečka, byla vlastníkem těchto čili nic. Odsuzující výrok nalézacího soudu není proto opodstatněn skutečnostmi, nalézacím soudem v předpokladech výroku zjištěnými, a je — spočívaje takto na nesprávném použití zákona co do pojmu věci nalezené — zmatečným dle č. 9 lit. a) § 281 tr. ř.

Čís. 951.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu řetězového obchodu je lhostejno, zda zásoby předmětu potřeby pro tuzemskou spotřebu jsou nepostačitelny pro nedostatečnou výrobu či z jiných mimořádných poválečných příčin, a lhostejno též, zda zbytečné zdražování zboží nastalo právě činností pachatele, nanejmé právě jeho ziskem. Převody zboží od maloživnostníka na maloživnostníka jsou články přechodu zbytečnými a neužitečnými.

(Rozh. ze dne 6. října 1922, Kr II 756/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 28. června 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se zmatečných důvodů čís. 9 lit. a), 9 lit. b) a 10, správně však jedině zmatku dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., dovozujíc, že zjištěná činnost obžalovaného nezakládá skutkové podstaty žádného trestního činu před soudy příslušejícího, a domáhajíc se úplného sprostění stěžovatele z obžaloby. Zmateční stížnost dovozuje, že v době činu, o který jde, faktické nouze o lihoviny nebylo, nýbrž že poptávka po nich byla jen pro nesprávné státní obhospodařování tak velkou, že stěžovatel, když jako místní zástupce továrny na lihoviny opatroval lihoviny zákazníkům své firmy z pouhé ochoty, nebyl povoláním mezičlánkem řetězu mezi výrobcí a spotřebiteli, že jednal bez zisku a bez výdělků a že pod cenami, za které prodával, nebylo tehdy lze dostati líh pokud se týče rum. Než vývody ty jsou pochybeny. Ustanovení § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě snaží se zabrániti tomu, by mimořádných poměrů poválečných, zejména té okolnosti, že tuzemská výroba toho kterého zboží nestačí k úplnému krytí tuzemské poptávky, nebylo vyúžitkováno k rejdům, z rámce řádného obchodování se vymykajícím a zboží zbytečně zdražujícím. Než možnost takovýchto rejdů je dána nejen tehdy, vyrábí-li se toho kterého zboží vůbec méně, než pro tuzemskou potřebu je zapotřebí, nýbrž i tehdy, je-li veřejné obhospodařování, pro mimořádné poměry zavedené, neúčelným a nastává-li nedostatek toho kterého zboží tím, že se část výroby z příčin, rovněž mimořádnými poměry poválečnými vyvolaných, uvolňuje k vývozu. Nezáleží proto na tom, zda tuzemská výroba lihovin byla sama o sobě dostatečnou, nýbrž

záleží pouze na tom, zda zásoby lihovin, pro tuzemskou potřebu byly tak nedostatečnými, že spotřebitelé sháněli se po lihovinách i pokoutně a uvo-
lovali se k cenám vyšším, než za jaké by se jim bylo dostalo lihovin při
řádném přechodu jich z výroby do spotřeby. Činitelem, při řádném pře-
chodu lihovin z výroby do spotřeby činným, k tomu povolaným a proto
účelným byl stěžovatel pouze potud, pokud prostředkoval zboží z to-
vární, již jednatelem byl, po případě z továren jiných na přímé spotře-
bitele nebo maloživnostníky. Obžalovaný však nebyl povolaným a účel-
ným činitelem ohledně lihovin, které opatroval si byť i pro zákazníky
své firmy, u hostinského Salamona L-a neb u jiných maloživnostníků
(kupců), neboť tím lihoviny, jež v živnostech těch již byly přiblíženy spo-
třebitelům ku rozprodeji v drobném, učinil jako zbytečný a neužitečný
mezičlánek znova předmětem převodu na jiné obchodníky, byť i malo-
živnostníky, kteří mají si opatrovati zboží, jímž obchodují, přímo u vý-
robců, po případě u velkoobchodníků. Převody zboží od maloživnostníka
na maloživnostníka, jaké se dle zjištění nalézacího soudu daly za sou-
činnosti stěžovatelovy, byly proto pro zásobování spotřebitelů zbyteč-
nými a byly na úkor spotřebitelů, neboť tito v cenách lihovin pak za-
platili, nehledě k zbytečným nákladům neužitečného převodu zboží a
k přemrštěnosti zisku Salamona L-a, jenž stěžovateli dodával, zisk d v o u
maloživnostníků. Při řádném přechodu zboží byl by získal pouze malo-
živnostník j e d e n a cena lihovin by byla bývala pak zajisté menší. Zá-
věru, že lihoviny takto byly zbytečně zdražovány, není na závalu obža-
lovaným tvrzená, nalézacím soudem nezjištěná okolnost, že stěžovatel
přijal lih od Salamona L-a jako úhradu za pohledávku, kterou za L-em
měl. Nehledě k tomu, že dle udání samého stěžovatele pohledávka jeho
činila pouze 2000 K a že cena líhu L-em stěžovateli a tímto Žofii B-ové
dodaného však 9000 K přesahovala, nehledě dále k tomu, že činnost stě-
žovatelova dotýkala se též jiných lihovin, byla cena líhu mezi L-em a
stěžovatelem ujednaná (60 K za litr) a cena stěžovatelem vůči Žofii B-ové
uplatněná (nejméně 60 K) mnohem vyšší než maximální cena (25 K 70 h
až 40 K 20 h za 1 litr). Obhájce při veřejném roku uplatňoval ještě důvod
zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř., poněvadž prý nalézací soud se nezabýval
shora uvedeným tvrzením obžalovaného, že obdržel lihoviny od spolu-
obžalovaného L-a na místě placení a že jenom proto, že se obával, že
by L. upadl v konkurs, tyto lihoviny přijal, aby se takto dostal ke svým
penězům. On že tedy nekoupil lihoviny již předem za tím účelem, aby
s nimi obchodoval, nýbrž aby si lihoviny ponechal ku hrazení své po-
hledávky vůči L-ovi. Nehledě k tomu, že zmatek ten ve zmateční stíž-
nosti původně číselně uplatňován nebyl, a nehledě k tomu, že návrh zma-
teční stížnosti nesměřoval ku zrušení rozsudku, jak při uplatňování zmatku
dle § 281 čís. 5 tr. ř. činiti dlužno, jest ona okolnost dle shora uvedených
vývodů nezávažnou; netýká se skutku rozhodujícího a není proto zma-
tek dle § 281 čís. 5 tr. ř. vůbec dán. Nezáleží na tom, že stěžovatel prodal
lihoviny za tytéž ceny, za které jich nabyt, ač ani to nalézacím soudem
zjištěno není. Skutková podstata řetězového obchodu nevyhledává zisť-
ného úmyslu pachatelova a nepředpokládá, že zbytečné zdražování zboží
nastalo zrovna jeho činností, zejména jeho vlastním ziskem. Stačí, by
pachatel byl vědomě spolučinným při nelegálním přechodu zboží. Nele-
gální přechod zboží záleží v tom, že zboží dostane se do rukou spotře-

bitelů zatížené — následkem vsunutí se zbytečného mezičlánku — většími náklady, odměnami a zisky, než by byly nastaly při řádném přechodu zboží, třebaš zbytečné náklady, odměny a zisky vzešly v osobě jiné, než pachatelově. Že tomu tak bylo v tomto případě, při nejmenším ohledně dvou sudů líhu od L-a nabytých, vyplývá ze zjištění nalézacího soudu, že stěžovatel prodával maloživnostnici zboží, koupené od maloživnostníka za cenu zbytečně zvýšenou nejméně o náklady a výdělek, ba o přemrštěný zisk jednoho maloživnostníka, nehledě ani k tomu, že převodem, stěžovatelem provedeným, vzešly dopravní náklady, pro řádný přechod zboží zbytečné. Otázku, utvořila-li se cena předmětu potřeby dle pravidel řádného obchodu, tudíž dle požadavku hospodářské nutnosti a účelnosti, či účinkovaly-li na ni protizákonně ve směru vzestupném též náklady, odměny a zisky zbytečných činitelů, dlužno řešiti dle zvláštních okolností případu. Výše cen obecných a zejména cen, jaké se ustálí v obchodu pokoutním, je proto s hlediska skutkové podstaty řetězového obchodu beze všeho významu, pročez je pochybenou námitka, že pod cenami stěžovatelem žádanými, nalézacím soudem ovšem nezjištěnými, tehdy nebylo lze dostatí lihoviny.

Čís. 952.

Pouze porušení posledního odstavce § 327 tr. ř. zakládá zmatečnost.

Dodatečnou otázku o okolnostech přitěžujících a polehčujících lze dáti pouze tehdy, je-li na nich, jmenovitě uvedených, závislá určitá trestní sazba.

Zpronevěra v úřadě či zneužití moci úřední?

(Rozh. ze dne 6. října 1922, Kr II 805/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Brně ze dne 22. srpna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 5, 101 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného neprávem dovolává se zmatku dle § 344 čís. 4 tr. ř. pro domnělé porušení předpisu § 327 tr. ř., ježto prý požádání vrchního porotce za poučení porotců dle druhého odstavce tohoto § nestalo se, jak zákon předpisuje, písemně, nýbrž ústně. Jest sice § 327 tr. ř. jmenován mezi předpisy trestního řádu, jichž porušení může mít v zápětí zmatečnost řízení dle § 344 čís. 4 tr. ř., avšak zmatečnost, již v posledním odstavci § 327 tr. ř. pohroženo, netýká se všech předpisů tohoto §, nýbrž jen právě předpisu posledního odstavce jeho, že hlasování porotců nesmí nikdo býti přítomen. Porušení předpisu druhého odstavce téhož § zmatečností ohroženo není. Jelikož stížnost sama netvrdí, že se stalo porušení posledního odstavce § 327 tr. ř., jest z důvodu § 344 čís. 4 tr. ř. zřejmě bezdůvodna a netřeba se ani dovolávati předposledního odstavce § 344 tr. ř., jenž by uplatňování zmatečního důvodu pro porušení § 327 tr. ř. ve směru stížností vytknutém vůbec vylučoval. Neprávem spatřuje stížnost zmatek § 344 čís. 6 tr. ř. v tom, že soud nedal